

رام - بیستم و نهم مهر

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادر) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادر برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادر از سالگردِ رخدادهای معنادر تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

- ۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
- ۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.
- ۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

بیست و نهم مهر

این روز با دو رخداد مهم در عصر سلجوقی پیوند خورده است. مهمتر آن که پنجشنبه بیست و نهم مهر سال ۴۷۱ هجری خورشیدی خواجه نظام‌الملک سیاستمدار مقتدر ایرانی و نظریه‌پرداز دولت سلجوقی به خنجر ابوطاهر ارانی از فداییان اسماعیلی به قتل رسید. دیگر آن که چهار سال بعد در ۴۷۵ سپاهیان بیست هزار نفره‌ی صلیبی به رهبری گادفری اهل بویلون انطاکیه را محاصره کردند. اما ارتش سلجوقی بخش مهمی از قوای مهاجم را پس زدند و شهر را نجات دادند (تصویر زیر).

در دوران مشروطه این روز با فعالیت مشروطه‌خواهان پیوندی دارد. در چنین روزی به سال ۱۲۸۶ محمد حسین خان ذکاء‌الملک درگذشت و به همین خاطر آخرین شماره از روزنامه‌ی تربیت در همین روز منتشر شد، که اولین نشریه‌ی غیردولتی ایران بود و حدود دو سال دوام داشت و نفوذی چشمگیر در میان

نخبگان فرهنگی و سیاسی به دست آورده بود. میرزا محمدحسین خان ذکاءالملک (تصویر روبرو) مدیر مدرسه علوم سیاسی و یکی از دانشمندان طراز اول ایران و نویسنده‌ی کتابهایی پرشمار بود. او در سرودن شعر مرتبه استادی داشت و فروغی تخلص می‌کرد. روزنامه‌ی تربیت هم که محل نشر آرای آزادیخواهان بود را او تاسیس کرده بود و بیشتر مطالبش را پسر فرهیخته‌اش محمدعلی فروغی می‌نوشت.

در سال ۱۲۸۹ در ادامه‌ی کشمکش میان مشروطه‌خواهان و مستبدینی که به تازگی شکست خورده بودند، گروهی از مردم بیگناه شیراز قربانی شدند. چون عده‌ای از هوچی‌گران برای به هیجان آوردن مردم نعش دختر مسلمانی را سردست گرفتند و شایع کردند که یهودی‌ها او را کشته‌اند و با این بهانه به عدلیه هجوم بردند. بعد از غارت ساختمان عدلیه هم به محله یهودی‌ها یورش بردند و خانه‌ها را چاپیدند. شمار یهودیان شیراز در این هنگام پنج هزار تن بود که یازده نفرشان کشته و پانزده نفرشان در این ماجرا زخمی شدند.

در سال ۱۳۰۵ که نظم و نسقی بر کشور حاکم شده بود، رضا شاه با گروهی از همراهانش به مازندران سفر کرد. در همین روز در جلسه‌ی مجلس شورای ملی هنگام طرح اعتبارنامه‌ی حسن وثوق، علی دشتی به عنوان مخالف نطق مفصلی ایراد نمود و ایشان را صالح برای نمایندگی ندانست. ولی با دفاع عمادالسلطنه فاطمی اعتبارنامه‌ی او به تصویب رسید، و بعد از سمت وزارت استعفا داد.

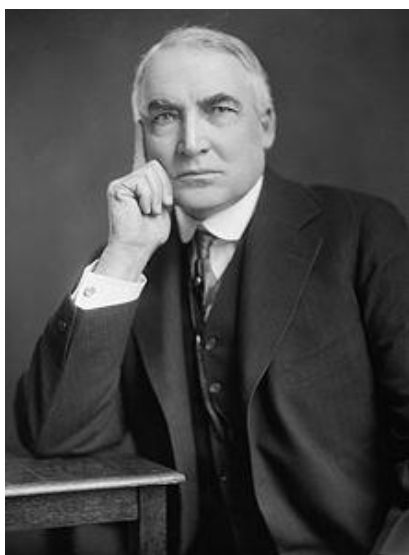
در ۱۳۳۲ انتونی ایدن وزیر امور خارجه انگلستان که از پیروزی در سرنگون کردن دولت دکتر مصدق سرمست بود، طی نطقی که در مجلس ایراد نمود گفت انگلستان بار دیگر دست دوستی به سوی ایران دراز می‌کند و برای تجدید مناسبات سیاسی همه نوع آمادگی دارد. یک سال بعد در ۱۳۳۳ مجلس شورای ملی قرارداد بین دولت ایران و کنسرسیوم را با ۱۱۳ رأی موافق و ۵ مخالف و یک ممتنع تصویب کرد. در همین روز محاکمه‌ی یازده نفر از افسران عضو سازمان نظامی حزب توده در دادگاه بدوی نظامی آغاز شد.

در بیست و نهم مهر ماه سال ۸۹۹ فردیناند ماژلان تنگه‌ی ماژلان را کشف کرد، در ۹۷۹ ایه‌یاسو توکوگاوا با هفتاد و پنج هزار سپاهی در نبرد سکی‌گاهارا (تصویر بالا) بر تویوتومی هیده‌یوری که صد و بیست هزار سرباز داشت (اما هردو در نهایت حدود هشتاد هزار تن را وارد میدان کردند) غلبه کرد و به این ترتیب به قدرت رسید و عصر توکوگاوا در ژاپن آغاز شد.

در چنین روزی به سال ۱۱۵۳ برای نخستین بار کلمه‌ی آزادی بر پرچمی در آمریکا نقش بریست.

این پرچم به شورشیان تاونتون ماساچوست تعلق داشت که بر ضد سلطه‌ی انگلیس در آمریکا قیام کرده بودند. در ۱۱۸۴ در یاسالار نلسون انگلیسی در نبرد ترافالگار بر قوای متحد فرانسه و اسپانیا که زیر فرمان در یاسالار ویلنووی جنگید غلبه کرد (تصویر بالا).

در ۱۲۳۷ حزب سوسیال دموکراتیک سوئیس تاسیس شد، در

۱۲۷۴ جمهوری فرمز (تایوان) با حمله‌ی ارتش ژاپن فروپاشید، در

۱۲۸۹ نیروی دریایی کانادا تاسیس شد و در ۱۳۰۰ وارن هاردینگ

(تصویر بالا) نخستین رئیس جمهور آمریکا بود که در سخنرانی‌ای لینچ

کردن سیاهپوستان را محکوم کرد. در ۱۳۲۲ هم سوبهاس چاندرا بوز

تاسیس دولت محلی هند آزاد را اعلام کرد (تصویر روبرو).

در ۱۳۲۳ اولین حمله‌ی

هوایماهای کامیکازه به نیروهای متفقین

در نبرد خلیج لیت انجام شد. در ۱۳۲۳

ارتش سرخ پس از ورود به شهرک

آلمانی‌نشین نِمزُدورف شمار زیادی از

مردم غیرنظامی ساکن این منطقه که آلمانی، فرانسوی یا بلژیکی بودند کشتار کرد (تصویر بالا). در همین روز

متفقین موفق شدند اولین شهر آلمان را فتح کنند. این شهر آخن بود که با سیزده هزار سرباز و پنج هزار

داوطلبش مدت نوزده روز در برابر ارتش

صد هزار نفره‌ی آمریکا مقاومت کرد، اما

در نهایت شکست خورد و اشغال شد

(تصویر روبرو).

در ۱۳۲۴ در فرانسه زنان حق رای

به دست آوردند و برای اولین بار در

انتخابات شرکت کردند. در ۱۳۳۵ ددان کیناتی رهبر شورشیان مائو مائو در کنیا به دست قوای استعماری

انگلیس دستگیر شد و این شورش سرکوب شد. در ۱۳۴۶ هم بیش از صد هزار نفر در واشینگتن در اعتراض

به جنگ ویتنام تظاهرات کردند.

در ۱۳۵۸ محمد سیاد بری در سومالی کودتا کرد و به قدرت رسید و جمهوری سوسیالیستی خلق

سومالی را بنیان نهاد، و در ۱۳۵۸: موشه دایان سردار اسرائیلی به خاطر آن که با مناخیم بگین درباره‌ی نوع

برخورد با اعراب اختلاف نظر داشت به حالت قهر از مقام خود کناره گرفت. در ۱۳۶۶ هم سربازان ارتش

هند در جریان جنگ با سریلانکا به بیمارستانی در منطقه‌ی جفنا وارد شدند و حدود هفتاد بیمار و پزشک و پرستار تامیلی را کشتار کردند.

راست: محمد سیاد بری

چپ: موشه دایان

در چنین روزی به سال ۱۲۵۸ ادیسون اعلام کرد که لامپ را اختراع کرده است. در ۱۳۱۹ ارنست همینگوی «زنگها برای که به صدا در می‌آیند» را منتشر کرد، و در ۱۳۳۸ موزه‌ی سولومون گوگنهایم در نیویورک که معمارش فرانک لوید رایت بود برای بازدید عموم گشوده شد. در ۱۳۳۸ آیزنهاور فرمانی را امضا کرد و اجازه داد ورنر فون براون و دانشمندان آلمانی دیگر از ارتش به ناسا منتقل شوند. در ۱۳۶۲ در هفدهمین کنفرانس جهانی یکاها و وزنها متر را به صورت فاصله‌ای تعریف کردند که نور در یک ۲۹۹۷۹۲۴۵۸ ام ثانیه در خلأ می‌پیماید و در ۱۳۶۵ نویسنده‌ی آمریکایی ادوارد تریسی در لبنان توسط نیروهای شبه‌نظامی ربوده شد.

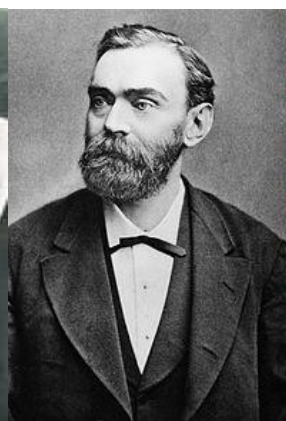
موزه‌ی گوگنهایم امروزی (راست) و در حال ساخت (چپ)

فرانسوا تروفو

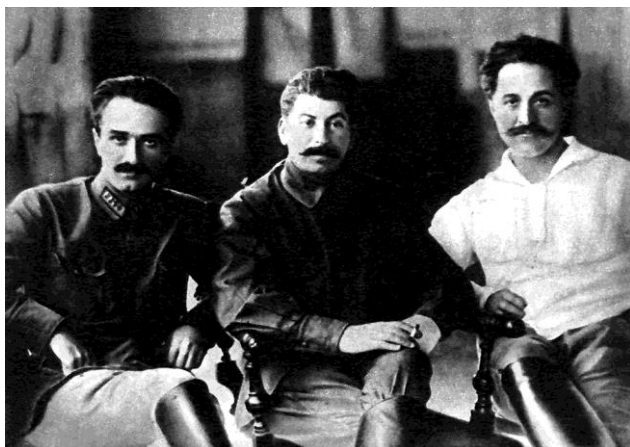
مارتین گاردنر

آلفرد نوبل

زادگان نامدار بیست و نهم مهر ماه عبارتند از: ساموئل تیلور کالریج (۱۱۵۱)، آلفونس دو لامارتین ادیب و شاعر فرانسوی (۱۱۶۹)، آلفرد نوبل (۱۲۱۲)، مارتین گاردنر ریاضیدان و نویسنده‌ی آمریکایی (۱۲۹۳)، ساموئل خاچیکیان (۱۳۰۲)، بنیامین نتانیاهو (۱۳۲۸)، و کیم کارداشیان هنرپیشه (۱۳۵۹).

آناستاس میکویان بلشویک و از همدستان استالین (۱۳۵۷)، فرانسوا تروفو هنرپیشه و کارگردان فرانسوی (۱۳۶۳)، و آیت‌الله محمدرضا مهدوی کنی (۱۳۹۳) هم در این روز جان سپرده‌اند.

رهبران قفقازی انقلاب بلشویکی: میکویان، استالین و ارژنیکیدزه

آلفونس دو لامارتین

کیم کارداشیان